

Številka: 0120-408/2025-2711

Datum: 14. 7. 2025

Zadeva: Izjava Komisije Republike Slovenije za medicinsko etiko ob obravnavi Zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja v Državnem zboru

Ob postopku sprejemanja Zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja (ZPPKŽ) v Državnem zboru, se pojavljajo vprašanja ali se je Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko (KME RS) opredelila do prečiščenega besedila, ki je v parlamentarni proceduri.

KME RS je svoje stališče do prvotnega besedila predloga ZPPKŽ obrazložila in objavila v maju 2023, najti ga je mogoče na njeni spletni strani. V njem je izpostavila, da predloga, ki kot novo zdravstveno storitev uvaja usmrtnitve oziroma samousmrtnitve neznosno trpečih, brezupno bolnih bolnikov, ni mogoče primerjati z nobenim drugim zakonom in da se z njim v slovensko družbo vnaša pomembna sprememba v obravnavi življenja in smrti. V vseh fazah postopka pri končanju življenja so odločilno vključeni zdravniki. KME RS je opozorila, da je predlog ZPPKŽ v nasprotju s temeljnim načelom medicinske etike, ki zapoveduje ohranjanje in obnavljanje zdravja ter preprečevanje in lajšanje trpljenja in zato zavrača evtanazijo ter pomoč pri samomoru. Možnost ravnanja v nasprotju s tem, bo v slovensko zdravstvo vnesla etično razdvojenost.

Neznosno trpljenje, ki je po ZPPKŽ ključni razlog za končanje življenja, je v vseh oblikah povezano s subjektivno relativnostjo in življenjskimi okoliščinami. Ob koncu življenja je največ trpljenja med starejšimi s za starost značilnimi neozdravljivimi, napredujočimi boleznimi ali stanji. Po mnenju KME RS, bo med njimi želja po končanju življenja, iskrena ali spodbujena s prigovarjanjem, najbolj pogosta.

Z besedo samousmrtitev naj bi se prostovoljno končanje življenja razlikovalo od samomora, ki je pri nas, kljub počasnemu upadanju, še vedno med najvišjimi v evropski družbi. Po mnenju KME RS se bo s samousmrtitvami posredno spreminjal odnos javnosti do samomora in marginalizirala prizadevanja po njegovem zmanjšanju. ZPPKŽ predstavlja samousmrtitev kot udejanjanje pravice vsakogar, da svobodno razpolaga s svojim življenjem. Vendar bo odločitev oziroma željo po končanju življenja v vsakem primeru preverila Komisija strokovnjakov in odločila, ali se življenja lahko prekine ali ne. Čeprav se KME RS strinja, da je to potrebno, se osebna svoboda odločanja o prekinitvi življenja s tem relativizira.

Zakonita možnost prostovoljnega končanja življenja bo po mnenju KME RS, vplivala na odnos javnosti do dolgotrajno trpečih posameznikov v visoki starosti, brez izgledov za izboljšanje, ki jih je s podaljševanjem življenja vedno več in predstavljajo veliko socialno in finančno breme. Predstavljati si je mogoče, da se bodo vsled tega povečevali pritiski nanje, tudi v smeri prostovoljnega končanja življenja. Temu se ni mogoče izogniti, kot se po mnenju KME RS ne bo mogoče izogniti fenomenu spolzkega klanca, ko se bo ZPPKŽ srečal z življenjem in s človeško naravo. Vsak zakon je mogoče tako ali drugače zaobiti ali zlorabiti in ZPPKŽ pri tem ne more biti izjema, le posledice zlorab bodo veliko hujše kot pri drugih zakonih.

Vse spremembe, ki so bile vnesene v prvotno besedilo predloga ZPPKŽ, tudi izključitev evtanazije, naštetih pomislekov v ničemer ne spreminjajo in KME RS nima nobenega razloga, da bi svoje stališče iz leta 2023, da zakon spremlja visoko etično tveganje, kakorkoli spreminjala. Spoštuje prizadevanja avtorjev ZPPKŽ, smatra pa za dolžnost, da v okviru svojih pristojnosti opozori na pasti, ki jih zakon vsebuje. V demokratičnem postopku obravnave predloga ZPPKŽ je nujno, da se izpostavijo, četudi ostajajo z opozorilom KME RS o zavajajočem referendumskem vprašanju vred, neupoštevane.

KME RS želi še dodati, da na žaljive komentarje enega od avtorjev ZPPKŽ, ki jih je bila v dosedanji obravnavi deležna, ni in ne bo odgovarjala. Naj ostanejo pri njem in z njim.

dr. Božidar Voljč, dr. med.
predsednik KME RS